

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

02.12.2019г.

п.г.т. Аксубаево

№ 90

Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның үләксәләрен тиз арада күмүгә бәйле гражданнар оборонасы чараларын планлаштыруны камилләштерү турында

«Гражданнар оборонасы турында» 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 ноябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2007 елның 26 ноябрэндәге 804нче номерлы карары белән расланган Гражданнар оборонасы турында Нигезләмә нигезендә, һәм Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында, һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның үләксәләрен тиз арада күмүгә бәйле гражданнар оборонасы чараларын планлаштыруны камилләштерү максатларында **КАРАР БИРӘМ:**

1. Расларга:

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның үләксәләрен тиз арада күмү комиссиясе составы (1 нче кушымта);

- Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) тиз арада күмү буенча методик рекомендацияләр (2 нче кушымта).

- Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның үләксәләрен тиз арада күмү комиссиясе турында Нигезләмә (3 нче кушымта).

2. Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе А. Ф. Горбуновка :

- Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә, тәкъдим ителгән методик рекомендацияләр нигезендә, сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында, һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның үләксәләрен тиз арада күмүне, оештыру буенча чараларны үтәү планнарын эшләргә, килештерергә һәм расларга.

3. Аксубай муниципаль районы Башлыгының 2008 елның 24 октябрендәге 24 нче номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

4. Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының ГХАТ бүлеге житәкчесе С.А. Крайнова әлеге карарны комиссия әгъзалары игътибарына житкерергә тиеш.

5. Әлеге карарны Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга: <http://aksubayevo.tatarstan.ru> һәм рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru/>

6. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Аксубай муниципаль районы Башлыгы -

Аксубай муниципаль районы Гражданнар оборонасы житәкчесе:

К. К. Гилманов

Аксубай муниципаль районы Башлығы -
 Аксубай муниципаль районының
 Гражданнар оборонасы житәкчесенен
 2019 елның 29 ноябрәндәге
 90 номерлы карары белән расланган
 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның үләксәләрен тиз арада күмү комиссиясе составы

№	Ф.И.А.	Бүленүче вазыйфа
1.	Горбунов Анатолий Федорович	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Башкарма житәкчесе - комиссия рәисе
2.	Исламов Марсель Ирек улы	Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенен үсеше буенча урынбасары –комиссия рәисе урынбасары.
3.	Крайнова Светлана Геннадьевна	Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының ГХАТ бүлеге житәкчесе - комиссия секретаре
Комиссия әгъзалары		
1.	Сетрова Ольга Петровна	Аксубай муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы рәисе.
2.	Саттарова Вера Николаевна	Аксубай муниципаль районы Башкарма комитет Советы мобиле буенча район башлығы ярдәмчесе
3.	Ибләминов Руслан Минәсхәт улы	ТР буенча ОФПС 11 «ФГКУ 102 –ПСЧ» башлығы (киләшү буенча).
4.	Тимирясов Андрей Сергеевич	«Роспотребнадзор» ның ТР буенча идарәсенен Нурлат , Аксубай районнары һәм Нурлат шәһәре бүлеге баш белгече (киләшү буенча)
5.	Алмакай Илгиз Ислян улы	Россия МВДның Аксубай муниципаль районы буенча бүлеге житәкчесе (киләшү буенча).
6.	Гатин Рәстәм Ислян улы	Авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе житәкчесе (киләшү буенча).

7.	Ислямов Марсель Ирек улы	«Акsubай РҮХ» ДАССОның баш табибы.
8.	Габдуллин Әсхәт Касыйм улы	«Агрофирма» ЖЧЖ житәкчесе (киләшү буенча).
9.	Сафин Айрат Фәнис Фәсхәтдин улы	«Татавтодор» ААЖнең Акsubай филиалы житәкчесе (киләшү буенча).
10.	Палаткин Дмитрий Иванович	Чирмешән һәм Акsubай районы хәрби комиссары (киләшү буенча).
12.	Сәхәбәтдинов Мансур Шамил улы	«Нурлат жылылык челтәрләре» АЖ житәкчес (киләшү буенча.).
13	Габдрахманов Марат Арслангали улы	Акsubай муниципаль районының мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе
14	Сәхәбәтдинова Лилия Солтан кызы	ТР буенча кадастр һәм картография федераль хезмәте идарәсенәң Акsubай бүлгәе житәкчесе (киләшү буенча)
15	Мясников Александр Александрович	«Акsubай район дәүләт ветеринария берләшмәсе» ДБУ житәкчесе (киләшү буенча).

Акsubай муниципаль район
Советы Аппараты житәкчесе

Р. М. Галиев

Аксубай муниципаль районы Башлыгы -
Аксубай муниципаль районының
Гражданнар оборонасы житәкчесенен
2019 елның 29 ноябрәндәге
90 номерлы карары белән расланган
2 нче кушымта

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) тиз арада күмү буенча методик рекомендацияләр

1. Гомуми нигезләмәләр.

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) тиз арада күмү буенча методик рекомендацияләр «Жирләү һәм күмү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы, «Халыкның санитария-эпидемиология иминлеге турында» 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы, «Гражданнар оборонасы турында» 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы федераль законнар нигезләмәләре һәм таләпләре, Россия Федерациясе Баш дәүләт санитар табибының «Зиратларны, жирләү билгеләнешендәге биналарны һәм корылмаларны урнаштыруга, оештыруга һәм карап тотуга гигиеник таләпләр» Санитар кагыйдәләрен һәм нормаларны гамәлгә кертү турындагы СанПиН 2.1.1279-03» 2003 елның 8 апрелендәге 35нче номерлы карары нигезендә эшләнгән.

Методик рекомендацияләрдә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) жирләүне (күмүне) оештыру буенча гомуми таләпләр баян ителде.

Методик рекомендацияләр Аксубай муниципаль районы территориясендә үлгән кешеләрне һәм хайван үләксәләрен тиз арада күмүне оештыру буенча чараларны үтәү планнарын эшлөгәндә жирле үзидарә органнарына, гражданнар оборонасы житәкчеләренә (объектларны, авыл жирлекләре Гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле вәкил) ярдәм күрсәтү өчен билгеләнгән.

Методик рекомендацияләрнең нигезләмәләре тәкъдим итү характерына ия һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда һәм хәрби гамәлләр

алып барганда мөмкин (фаразлана торган) хэлне исәпкә алып дифференциациялэнгән.

Методик рекомендацияләр патологоанатомик тикшерү, үлүчеләрнең гәүдәләрен идентификацияләү, үлемне дәүләт теркәвенә алу, санитар-гигиена нормаларын үтәү, мәетләрне күмелгән урыннарға илтү, жирләү, кремация, йолаларны үтәү (мөмкин булганча), күмелгән вакытта оперативлык, күмелгән вакытта гуманлык мәжбүри булып тора дип фаразлайлар

Гражданнарның хезмәтләренә тулы исемлеген алуға хокукларының башка гарантияләре катгый вакытлы кысалар һәм шартлар нигезендә чикләнә.

2. Терминнар һәм билгеләмәләр.

Жирләү (күмү) - кеше үлгәннән соң мәетен күмүнең санитар һәм башка таләпләргә каршы килми торган горейф-гадәтләре һәм традицияләре нигезендә башкарыла. Жирләү мәетен жиргә күмү юлы белән башкарыла. (кабердә күмелгән, туганнар каберлегендә күмелгән).

Жирләү (күмү) урыннары – һәлак булучыларның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү өчен төзелә торган зиратлары булган жир участкаларының этик, санитар һәм экологик таләпләр нигезендә бирелгән. Жирләү (күмү) урыннары дәүләт һәм муниципаль, горейф – гадәтләр буенча ижтимагый, дин һәм хәрбиләргә каравына карап бүленә.

Кремация-мәетләренә аерым мичләрдә яндыру, үлгән утка бирү, теге яки бу жирләү йоласын үтәп жирләүнең бер төре.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү (күмү) халыкны санитар-гигиена һәм эпидемиягә каршы тәэмин итү чараларының бер өлеше булып тора, йогышлы авырулар таралуны булдырмау һәм яшәү өчен уңай шартлар тудыру максатларында гамәлгә ашырыла.

3. Эшләрне башкару тәртибе.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү (күмү) Россия Федерациясенә гамәлдәге законнары нигезендә һәм санитар һәм башка таләпләргә каршы килми торган милли горейф-гадәтләренә исәпкә алып башкарыла.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) жирләүне (күмүне) оештыру, аларның мәетләрен (жәсәдләрен) эзләү, аларны табу, эзләү һәм беренчел эшкәртү, мәетләренә тану һәм документлаштыру, жирләү (күмү) урыннарын сайлау, аларга ташу һәм күмү эшләрен башкаруны күздә тоту.

Өлеге эшләр жирләр үзидарә органнары һәм оешмалар тарафыннан кызыксынган район башкарма хакимияте органнары белән тыгыз бәйләнештә оештырыла.

Массакуләм күмүгә тиешле санитар-эпидемиологик бәяләмәгә ия булган участкаларда һәлак булган (үлгән) кешеләрне жирләү жирләү командалары (төркемнәр) көче белән башкарыла. Эшләрне башкаруға жирләр халык арасынан төркемнәр ирекле рәвештә жәлеп ителә.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) эзләү, чыгару, беренчел эшкәртү һәм күмү буенча командаларның (төркемнәрнең) шәхси составының эш озынлыгы 6 сәгатътән артмаска тиеш. Һәр сәгатътән соң төркем 20 минутлык ял оештыра.

Күпләп күмелгән урыннан ерак түгел киём-салым һәм аяк киёмнәрен юу пунктлары ачыла, алар дезинфекция чаралары белән тәэмин ителә. Эшләр тәмамланганнан соң, керем алыштыру белән шәхси составны көндәлек юдырту оештырыла һәм гамәлгә ашырыла.

4. Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) эзләү, чыгару һәм беренчел эшкәртү.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) эзләү, жирле халыктан сораштырулар үткәрү барышында һәлак булган мәетләренә (жәсәдләренә) күмү буенча, рәсми органнар һәм гражданның гаризалары буенча, шулай ук өемнәренә сүткәндә, урыннарны, биналарны һәм корылмаларны, шул исәптән подвалларны да кертеп, визуаль рәвештә тикшергәндә, командалар (төркемнәр) көчә белән башкарыла.

Һәлак булган торақ пунктларның, икътисад объектларының һәм янәшәдәге жирлекләренң территорияләрен оешкан төстә һәм планлы рәвештә эзләү максатында эзлекле тикшерелүчә участокларга (зоналарга, секторга) бүленә.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләренә) табу урыннарын күзәтү, нокталар, детальләр һәм танып белү фотосүрәтләре аша күмү, жирдә озак вакытка сузылган ориентирларга бәйләп мәетләренә (жәсәдләренә) урыннарын табу схемаларын төзү юлы белән команда (төркем) башлыгы теркәп бара. Озак вакытлы ориентирлар дигәндә жирлек рельефы элементлары, магистраль автомобиль (тимер) юллары, юлүткәргеч элементлары һ.б. аңлашыла, алар вакыт дәвамында сизелерлек үзгәрешләргә дучар ителми.

Жимерек биналар һәм корылмалар, подвал һәм башка тирәнәйтелгән биналар өемнәре өемнәреннән һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) чыгару алар авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр алып баруга жәлеп ителә торган көчләр белән табып алынганнан соң, өемнәренә сүтеп, яна төзелеш мәйданчыкларын эзерләгәннән соң, жимерелгән биналарны һәм корылмаларны яңадан торгызу һәм ремонтлау өчен башкарыла. Һәлак булган һәм янәшәдәге жирлектә, бина һәм корылмаларның мәетләрен (жәсәдләрен) минималаштыруда шикләнгән очракта, житәкче (начальник) командасы буенча эш туктала, койма куела һәм күмү буенча команда (төркем) пиротехнигы китерелә. Эш житәкчегә (начальникка) разминированияне тәмамлау турындагы пиротехника докладыннан соң яңартыла. Һәлак булганнарның мәетләрен беренчел эшкәртү, кирәк булган очракта, аларны тану һәм жирләү (күмү) урыннарына илтү өчен шартлар тудыру максатыннан башкарыла.

5. Һәлак булганнарның мәетләрен тану.

Мәетләренә (жәсәдләренә) тану һәлак булган гражданның шәхесен билгеләү максаты белән башкарыла. Һәлак булганнарның мәетләре (жәсәдләре) буенча гражданның шәхесен билгеләү өчен, команда (төркем) башлыгы күзәтү, нокта, жентекле һәм танып белү фотосъемкасы үтәлешен, шулай ук, әгәр шартлар мөмкинлек булса, мәетләренә дактилоскоплау эшен оештыра.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) карау хокук саклау органнары хезмәткәрләре медицина хезмәткәре барында башкарыла. Шулай ук вакытта һәлак

булучының женесе, якинча яше билгеләнә. Аның гәүдәтөзелеше, чәч төсе, күзләр, характерлы билгеләре һәм аларның урнашу урыннары (Татуировканың, операцияләрнең эзләре, зарарлану, ампутацияләрнең, физик житешсезлекләр, тешләрнең торышы һәм аларның протезлау тасвирламасы) тасвирлана. Баш әйләнә-тирәсе үлчәнә. Сүз портреты системасы буенча тышкы кыяфәт тасвирлана. Киёмне тасвирлаганда махсус сынамышлар, материал, төс, рәсемнәр характеры, фасон, күләме, фабрика меткалары, пычрану һәм башкалар күрсәтелә. Мәет янында һәм аның киёмнәрендә (корал, документлар, кәгазь кисәкләре, ачкычлар, юл йөрү билетлары һ. б.) табылган әйберләр, шулай ук кыйммәтләр һәм акча жыела һәм тасвирлана. Мәрхүмнең шәхси әйберләре һәм кыйммәтләре аерым пакетка жыелырга тиеш. Теге яки бу фәннең билгеле бер затка кемнеке булуына карата шик булса, хокук саклау органнары хезмәткәре бу хакта тану беркетмәсендә күрсәтә. Пакетка бирка беркетелә, анда мәетнең номеры күрсәтелә. Пакет һәлак булучыларның әйберләре өчен махсус билгеләнгән урында басыла һәм саклана.

Һәлак булучыларның шәхесен раслаучы документлардан тыш, шәхесне ачыклау өчен урында табылган хатлар, язылу кенәгәләре, фоторәсемнәр һәм башка материаллар кулланыла. Хәл мөмкинлек биргән очрактарда, шәхес билгеләү мәетнең туганнарына, күршеләренә, хезмәттәшләренә һәм башка затларга яшәү һәм эшләү урыны буенча танылу юлы белән үткәрелергә мөмкин

6. Һәлак булганнарның мәетләрен жирләү урыннарына ташуны оештыру.

Һәлак (үлгән) булган кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү урыннарына илтү һәм ташу, жирләү өчен рәсмиләштерелгән документлар белән әзерләнгән майданчыктардан һәм мәетләрен саклагычларыннан кыска вакыт эчендә башкарыла. Үлем урынында табиб һәм хокук саклау органнары хезмәткәре һәлак булган кешенең үлеменең сәбәбе ачыклана. Моргта табиб-патологоанатом яру нәтижәләре буенча үлем турында табиб таныклығы рәсмиләштерелә.

Граждан хәле актларын теркәү органнары, табиблык таныклығы нигезендә, үлем турында дәүләт (герб) таныклығын бирәләр, ул туганнарына тән бирү өчен нигез булып тора яки мәетне жирләү, кремация урынына озата баручы була. Һәлак булган (үлгән) кешеләрне жирләү урынына күчерү медицина хезмәте белгечләрен күмү буенча команданың (төркем) штат автотранспорты белән башкарыла.

Кирәк булган очракта азык-төлек чималын һәм азык-төлек продуктларын китерми торган башка ведомство автотранспортын куллану рөхсәт ителә. Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) йөртү өчен билгеләнгән Автотранспорт махсус жиһазландырылырга һәм тиешле билгеләргә (язуларга) ия булырга тиеш. Транспорт чараларына аерым билгеләр юл хәрәкәте куркынычсызлыгы дәүләт инспекциясенә тиешле органнары тарафыннан бирелә.

Һәлак булган (үлгән) кешеләрне ташу һәм күмү тәмамланганнан соң, транспорт мәжбүри рәвештә кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән билгеләнгән тәртиптә эшкәртелергә тиеш. Дезинфекциядән соң штаттан

тыш авария-коткару формированиеләре көче белән автотранспортның санитар-эпидемиологик һәм дозиметрик контроле үткәрелә.

7. Һәлак булганнарның мәетләрен (күмелгән) жирләү урыннарын (жәсәдләрен) сайлау һәм жиһазлау.

Массакүләм жирләү (күмү) өчен урыннар сайлау һәм бүлеп бирүне СанПиН 2.1.1279-03 нигезендә уңай санитария-гигиена экспертизасы вакытында жирле үзидарә органы житәкчәсе башкара. Күмелгән урыннар коры, ачык сайлана, урман һәм агач кисәкләрендә яхшырак.

Күмү өчен участок күләмен билгеләгәндә, төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре белән билгеләнгән нормативтан - 1000 мәрхүмгә 0,01 га дан да ким булмаска тиеш, торак пунктларга һәм торак кварталларга кадәрге ераклык 300 метрдан да ким булмаска тиеш.

Күмелгән урын алдында мәетләрне (жәсәдләрне) ташу һәм бушату майданчыгы каралырга тиеш. Күмелгән урыннар янында хәрби хөрмәт һәм башка ритуаль йолаларны бирү өчен майданчыклар каралган.

Күмелгән урыннар түбәндәге таләпләргә җавап бирергә тиеш:

- торак пункттан, ачык сулыклардан, шулай ук халык эчә торган суларны хужалык-эчә торган максатларда куллана торган урыннардан читкә авышу;

- жир өслегеннән 2,5 метрдан да ким булмаган грунт суларын яту дәрәжәсенә ия булырга һәм язгы ташу вакытында су басмаска;

- 1,5 метр тирәнлектә һәм аннан да түбәнрәк, туфракта 6-18 процент дымлылыкта коры (ашлы, комлы) туфрак булу;

- кабер төбе грунт сулары дәрәжәсеннән 0,5 метрдан да ким булмаска тиеш.

Не разрешается устройство погребений (захоронений) на территориях:

- первого и второго поясов зоны санитарной охраны источника водоснабжения, минерального источника, первой зоны округа санитарной охраны курорта;

- с выходами на поверхность закарстованных, сильно трещиноватых пород и в местах выклинивания водоносных горизонтов;

- на берегах озер, рек и других открытых водоемов, используемых населением для хозяйственно-бытовых нужд, купания и культурно-бытовых целей;

- с залеганием грунтовых вод менее чем в 2,0 м от поверхности земли, а также на затапливаемых, подверженных оползням и обвалам, заболоченных территориях. Территорияләрдә жирләү (күмү) урнаштыру рәхсәт ителми:

- су белән тәмин итү чыганагын, минераль чыганакны санитар саклау зонасының беренче һәм икенче поясы, курортны санитар саклау округының беренче зонасы;

- туктатылган, нык ярылган токымнарның өслегенә чыгу һәм су китерә торган горизонтларның чыгу урыннарында;

- халык тарафыннан хужалык-көнкүреш ихтыяжлары, су коену һәм мәдәни-көнкүреш максатларында файдаланыла торган күлләр, елгалар һәм башка ачык сулыклар ярларында;

- жир өслегеннән 2,0 метрдан да ким булмаган грунт суларын, шулай ук су басыла торган, ишелеп төшүгә дучар ителгән, сазлыклы территорияләрдә.

Торак биналар, су белән тәмин итү чыганакалары, предприятиеләр территориясендә, шәхси бакчаларда, шәһәрләрдә һәм ишегалларында жирләнү өчен урыннар калдырмаска кирәк. Окоп, траншея, воронка һәм торак пунктлардан ерак урыннарда күмү тыела.

Кешеләр күпләп һәлак булган урыннарны ачыклаганда, аларны жирләнү (күмү)туганнар каберлекләрендә башкарылырга мөмкин.

Туганнар каберлекләрендә күмелүне түбәндәге шартларны үтәп башкарырга кирәк:

- туганнар кабере күләме һәр мәеткә 1,2 м² майдан исәбеннән билгеләнә;

- бер туганнар каберенә 100 мәетне күмәргә мөмкин (тиешле вәкаләтләре булган жирле үзидарә органнары житәкчеләренә махсус карары белән бу сан артырга мөмкин.);

- туганнар каберләре көнендә мәетләре минеральләштерүне тизләтү өчен канавкалар һәм йотарлык кое төзелә, шулай ук кабер төбеннән башлап вентиляция каналы салына;

- мәетләре ике рәткә салырга рөхсәт ителә, шул ук вакытта түбән рәткә 0,5 метр биеклектәге жир белән күмелә, ике дәрәжәдәге күмелгән вакытта тирәнлек 2,5 метрдан да ким булмаска тиеш;

- каберләр берничә дәрәжәдә урнаштырганда вертикаль һәм горизонталь буйлап алар арасындагы ераклык кимендә 0,5 метр булырга һәм койрык һәм чыршы ботакларын жәеп, жир катламы белән тулыланырга тиеш (югары кайбер табутлар түбән табутлар арасындагы арага урнаштырыла);

- югары рәттән жир өслегенә кадәр 1 метрдан да ким булмаска тиеш;

- кабер калкулыгы 0,75 метрдан да ким булмаган биеклектә эшләнә.

Каберләр саны, тирәнлеге һәм күмү дәрәжәләренә саны жирле климат шартларына һәм грунт суларын ятуның биеклегенә бәйләп рәвештә билгеләнә. Каберләр булмаса, күмелгән вакытта дәрәжәләренә саны артырга мөмкин.

Авыр йогышлы авырулар аркасында вафат булган авыруларның мәетләрен жирләнүдә (күмгәнә) аларны дезинфекцияләү мәжбүри. Моның өчен үле гәүдә лизолның биш процентлы эремәсе яки ун процентлы хлор известь эремәсе белән сәңдерелгән тукума борыла. Табут тыгыз булырга тиеш, аның төбенә 2-3 см калыңлыктагы хлор известь катламы сибелә.

Химия (радиоактив) зарарлануға дучар булган кешеләр мәетләрен күмгәнә әйләнә-тирә мохитне агулаучы, химик яктан куркыныч (радиоактив) матдәләр белән зарарландыруға юл куймый торган шартлар үтәлгәнә тиеш. Югары радиация фонына ия булган һәлак (үлгән) булганнарны күмү радиацион куркынычсызлык мәсьәләләре буенча Россия Федерациясә законнары нигезендә зиратның махсус билгеләнгән кишәрлекләрендә рөхсәт ителә. Жир өслеген куркыныч чикләрдә йоктырмас өчен, алар арасында тирәнлек һәм ераклык шактый зур булырга тиеш. Жирләнүдән соң жир өслегенә даими химик һәм дозиметрик контроль үткәргәнә кирәк. Кремациядән соң мәетләре күмү баз

урналарында, шурфларда, кабергә су сибү ысулы белән башкарыла. Туганнар каберенә күмелгән чүп савытларын жиргә, колумбарий диварларына яки зират территорияләрен коймаларга, мемориаль корылмаларның терәк диварларына, зиратлардагы башка чүп саклагычларга күмәргә рөхсәт ителә.

Крематорийның (кремацион мичнең) үткәрү мөмкинлеге уртача бер кремациягә бер сәгать исәбеннән билгеләнә.

Һәйкәлләр, мемориаль корылмалар һәм туганнар каберлекләрендә декоратив скульптура урнаштыру тәкъдим ителә. Мондый архитектура объектлары өчен өстәмә урыннарны резервларга кирәк.

Барлыкка килә торган массакүләм жирләүләрдән һәлак (үлгән) булган кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) чыгару, күчерү һәм күчерү бары тиешле санитар-эпидемиологик нәтижә булганда гына башкарма хакимият органнарының яки жирле үзидарә органнарының карары буенча гына мөмкин.

Бер ел элек янадан жирләү киңәш ителми.

8. Массакүләм каберлекләргә теркәү һәм исәпкә алу.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү (күмү) тәмамланганнан соң, каберлекләр, аларның урнашу схемалары һәм кыска тасвирлы жайланмалар, шулай ук исемлекләре акт буенча жирле хакимият органнары вәкилләренә яки хәрби комендантка тапшырыла.

Массакүләм каберлекләргә теркәү һәм исәпкә алу гомуми нигезләрдә авыл жирлекләрен (зиратларны) күмү кенәгәсендә һәм кире кайтарылмый торган югалтулар алфавит кенәгәсендә башкарыла, аларда туганнар каберлекләренә жирләү өчен участок номерлары билгеләнгән. Жирләү урыннары эре масштабтагы топографик картага кертелә, ул авыл жирлекләренә (зиратларның) күмелгән китабы белән беррәттән саклана.

Танылмаган мәетләренә (жәсәдләренә) каберләре эре масштабтагы гомуми топографик картага китерелә, шул ук вакытта картада, кабер билгесеннән уң ягында, «Н» хәрефе (танылмаган кешеләр) языла. Бер кабердә танылмаган берничә мәет (жәсәд) күмелсә, байрак «Н» хәрефе астында кире кайтарылмый торган югалтуларның алфавит китабы буенча тел номерлары күрсәтелә.

Танылган мәетләренә (жәсәдләренә) каберләре урыннары кире кайтарылмый торган югалтуларның алфавит китабы буенча язылган номерлар белән, шулай ук һәлак булучыларның фамилияләре, инициаллары һәм аларның һәлак булу вакыты белән билгеләнә.

Территориясендә күмелгән авыл жирлегә башкарма комитеты өч нөсхәдә акт төзи, анда күрсәтелә:

- каберләнгән датасы;
- теркәү номеры күмү;
- күмү участогының номеры;
- каберлекләр саны;
- үлү турында таныклык номеры, аны бирү датасы, аны биргән орган исем-һәр күмелгән кешегә;
- мәет булган патологоанатомия бүлегенә номеры;

- теркәү номеры тән (жәсәдләр);
- мәрхүмнең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (мәрхүмнең вафаты);
- аны табу адресы һәм яшәү урыны адресы;
- һәлак булган (вафат булган) кешенең туган көне һәм женесе.

Актның беренче нөсхәсе зират администрациясенә тапшырыла. Актның икенче нөсхәсе жирле үзидарә органнары архивына керә. Актның өченче нөсхәсе Татарстан Республикасы Сәламәтлек саклау министрлыгы органнарына тапшырыла.

Танылмаган мәетләрне күмгәндә, аларның исәбе шул ук схема буенча, бары тик паспорт белешмәләреннән башка гына башкарыла.

9. Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү буенча командаларны (төркемнәрне) туплау тәртибе һәм шартлары.

Һәлак булганнарның мәетләрен (мәетләрен) күмү буенча командалар (төркемнәр) санын билгеләү һәм аларның житәкчеләрен билгеләү, мөмкин булган эш күләме һәм аларны башкару срокларыннан чыгып, районның гражданның оборонасы житәкчесе тарафыннан башкарыла.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү буенча командаларның (төркемнәрнең) граждан персоналы, бу бурычны үтәү йөкләнә торган, район жирле үзидарә органы белән килештереп, ирекле рәвештә сайлана.

Белгечләр-медиклар һәм хокук саклау органнары хезмәткәрләре, күмүне оештыручы районның гражданның оборонасы Житәкчесе боерыгы нигезендә, районның жирле үзидарә органы белән килештереп, һәлак булганнарның мәетләрен (калдыкларын) күмү буенча командалар (төркемнәр) составына кертелә.

10. Мәетләрне тиз арада күмү чараларын финанслау.

Туганнар каберлекләренә күмелүне оештыру, хәрби хәрәкәтләр һәм зур масштаблы һәлакәтләр корбаннарын һәм башка каберлекләренә күмүне финанслау, шулай ук жирләү урыннарын карап тотуны финанслау, һәйкәлләр урнаштыру, мемориаллар булдыру чыгым йөкләмәләре нигезендә федераль органнар, Татарстан Республикасы бюджеты, жирле бюджет хисабына гамәлгә ашырыла.

11. Тыл һәм матди-техник тәмин ителеш.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү буенча эшләр башкаруга жәлеп ителә торган шәхси состав тәмин ителә:

- транспорт, инженерлык техникасы һәм инструмент белән;
- өстәмә туклану;
- резин итеклар һәм резин перчаткалар, резин (ярылган) альяпкыч (гомумгаскәр саклау комплекты белән алмаштырылырга мөмкин), респиратор, күзлек;
- алмаш фондының эш киёмнәре;
- дезинфекция чаралары;

- мунча-кер юу хезмәте.

12. Медицина белән тээмин итү.

Һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү буенча медицина хезмәте штаттан тыш авария-коткару формированиеләре бүлекчәләренен штат медицина составы тарафыннан оештырыла һәм гамәлгә ашырыла.

Медицина тээминатының төп бурычлары булып торалар:

- һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмү буенча эшләргә башкаруга ыраклылык предметына шәхси составны медицина тикшерүен оештыру һәм үткәргү;

- эшләргә уздыру барышында алынган яраланулар һәм авырулар вакытында медицина ярдәменен барлык төрләрен күрсәтү;

- эшләргә оештыру һәм күмү кагыйдәләрен үтәү, шулай ук шәхси составның урнашу, су белән тээмин итү, туклану, мунча-кер юу хезмәте күрсәтү шартлары буенча санитар-гигиена контролен тээмин итү;

- бүлекчәләргә һәм шәхси составны дару һәм дезинфекция чаралары белән тээмин итү, аларны куллануның дәрәсләген контрольдә тоту.

Жирләүгә (күмүгә) санитар күзәтчелек барышында һәлак булган кешеләргә мәетләрен (жәсәдләрен) жирләүгә (күмүгә) күзәтчелек алып барыла:

-Туганнар каберлекләргә өчен урыннар сайлаганда һәм күмү кагыйдәләрен үтәгәндә санитария-гигиена таләпләрен үтәү;

- һәлак булганнарның мәетләрен (жәсәдләрен) күмгәндә дезинфекция чаралары үткәргү, шулай ук халык сәламәтлегә өчен куркыныч булган материалларны күмүнен дәрәсләген тикшерү;

- зарарлану һәм жирләү (күмү) учакларын санитар чистартучы бүлекчәләргә шәхси составында тән (жәсәдләр), махсус киём булуы һәм эш тәмамланганнан соң аны юдыртуны оештыру.

Эшләр башлангыч алдыннан шәхси составка медицина тикшерүе уздырыла, аның барышында авырулар, шулай ук физиологик һәм психологик бозулар ачыкланган затлар ачыклана. Мондый затлар эшләргә башкаруга рөхсәт ителми.

Эшләр барышында табиб (фельдшер) эшләр башкару урынына якин урнашкан урында кизү торалар, санитар транспортның эзерлегә тээмин ителә.

Эшләр тәмамлангач, шәхси составны медицина һәм психологик тернәкләндерү буенча чаралар үткәрелә.

13. Мәетләргә тиз арада күмү буенча чараларны планлаштыру.

Сугыш вакытында мәетләргә тиз арада күмү һәм әлегә Методик рекомендацияләргә 2 - 6 пунктлары буенча шартларны үтәү буенча чараларны үтәү өчен районда кеше һәм хайваннар мәетләрен тиз арада күмүне оештыру буенча чаралар планы эшләнә (алга таба - План).

План муниципаль район картасында аңлатма язулары белән ике нөсхәдә эшләнә.

карталарда:

- торақ пунктларның чикләре һәм аларның проект төзелеше чикләре, аеруча әһәмиятле һәм беренче категорияле гражданнар оборонасы объектлары булган

торак пунктлар, халыкны эвакуацияләүнең һәм республика Гражданнар оборонасы көчләрен күрсәтүнең төп маршрутлары аерып чыгарыла;

- гомуми мәгълүматлар: аеруча мөһим объектлар булган торак пунктлар тирәсендә мөмкин булган жимерүләр зоналары, катастрофик су басу зоналары, химик зарарлану зоналары, куркыныч һәм көчле радиоактив зарарлану зоналары, мөмкин булган массакүләм янгын зоналары, идарә итүнең запас пунктлары, Гражданнар оборонасы идарәсе органнарының урнашу урыннары, шулай ук гражданнар оборонасы һәм жирле шартлар белән идарә итүнең тиешле органы өчен кирәк булган башка мәгълүматлар.

Моннан тыш, гомуми мәгълүматлар, карта наносят:

- эпидемиология һәм эпизоотия мөнәсәбәтләрендә куркыныч районнар;
- массакүләм күмү өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре чикләре;
- ритуаль хезмәтләр яки жирләү командалары көчләренең урнашу урыннары;
- хастаханәләрнең патологоанатомия бүлекләре (моргла);
- һәлак булучылар (үлүчеләр) жыю урыннары;
- һәлак булган (үлгән) кешеләрне күмү урыннарына илтү маршрутлары;
- башка белешмәләр.

Карта масштабы югарыда күрсәтелгән һәм башка мәгълүматлар килү мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш. Уң аскы почмагында шартлы билгеләнешләр бирелә.

Аңлатма язуында күрсәтелә:

- районда халыкның гомуми саны;
- һәр торак пунктта халык саны;
- радиоактив зарарлану зоналарының гомуми мәйданы, шул исәптән куркыныч һәм көчле булган зоналар һәм аларга элгә торган халык саны;
- Чыганаclar саны һәм авария химик яктан куркыныч матдәләр белән зарарлану ихтималының гомуми мәйданы, аларга элгә торган халык саны һәм аның якынча югалтулары;
- массакүләм жиңелү коралынан һәм гади зарарлану чараларынан халыкның һәм гражданнар оборонасы көчләренең гомуми (шул исәптән кире кайтарылмый торган) югалтулары һәм санитар югалтулары планлаштырыла торган гомуми (шул исәптән);
- массакүләм янгыннарның гомуми мәйданы;
- һәр катастрофик су басуның характеристикасы (мәйданы һәм анда яшәүче халык саны);
- ритуаль хезмәтләр яки жирләү командаларының көч составы;
- күмү өчен билгеләнгән жир кишәрлекләренең характеристикалары;
- массакүләм күмү өчен билгеләнгән матди-техник чараларның номенклатурасы һәм күләмнәре;
- массакүләм күмү буенча чараларны үтәү тәртибе;
- вакытлы күрсәткечләр;
- кызыксынган структуралар белән хезмәттәшлекне оештыру;
- белешмә мәгълүмат.

Планда Аксубай муниципаль районы буенча ТР Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы идарәсе, районның гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү һәм янғын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясе, коммуналь-техник, медицина, инженерлык, транспорт хезмәтләре, хайваннарны һәм үсемлекләргә саклау хезмәте, жәмәгать тәртибен саклау һәм жирле үзидарә органнары белән үзара хезмәттәшлекне оештыру һәм бурычларны үтәү буенча төп максатлар билгеләнә., сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (үлгән) кешеләрнең һәм хайваннарның үлекләрен (үләксәләрен) тиз арада күмү буенча төп чараларны үтәү урыннары һәм ысуллары.

План Аксубай муниципаль районы гражданнар оборонасы житәкчесе тарафыннан раслана һәм Аксубай муниципаль районы хәрби комиссары, Аксубай муниципаль районы эчке эшләр бүлеге житәкчесе, Аксубай муниципаль районы «Аксубай үзәк район хастаханәсе» МБССОның баш табибы, "Роспотребнадзор" ның Татарстан Республикасы буенча идарәсенә Нурлат муниципаль районы һәм Нурлат шәһәре территорияль бүлеге начальнигы урынбасары, Аксубай район дәүләт ветеринария берләшмәсе житәкчесе белән килештерелә.

14. Хайваннар үләксәләрен күмүне оештыру.

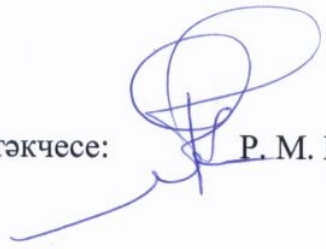
Һәлак булган хайваннар һәм кошларның мәетләрен тиз арада күмү чараларын үтәү хайваннарны саклау буенча гражданнар оборонасының территорияль хезмәтенә, санитария нормалары һәм кагыйдәләре, һәлак булган хайваннар һәм кошларның мәетләрен күмү буенча нигезләмәләр һәм инструкциялар таләпләре нигезендә йөкләнә. Жирле халыктан сораштырулар үткәру барышында район дәүләт ветеринария берләшмәсе базасында төзелгән һәлак булган хайваннар мәетләрен күмү буенча командалар (төркемнәр) көче белән, рәсми органнар һәм гражданнар гаризалары буенча, шулай ук терлекчелек биналарының өемнәрен сүткәндә, жирлекне визуаль карап тикшергәндә башкарыла. Паваших хайваннарны оешкан төстә һәм планлы рәвештә эзләү, аларны күмелгән урынга илтәп бирү максатларында, хайваннар һәм кошларның хужалары да катнаша. Жирле үзидарә органы белән килештерү буенча жирле халык жәлеп ителергә мөмкин. Хайван үләксәләрен табу урыннарын, жирдә озак вакытка сузылган ориентирларга бәйләп, мәетләр (жәсәдләргә) табу урыннарын урнаштыру схемаларын төзү юлы белән күмү буенча команда (төркем) башлыгы билгели. Озак вакытлы ориентирлар дигәндә жирлек рельефы элементлары, магистраль автомобиль юллары, юлүткәргеч элементлары һәм һ.б. аңлашыла, алар вакыт дәвамында сизелерлек үзгәрешләргә дучар ителми.

Терлекчелек биналары өемнәре астыннан терлекләр мәетләрен чыгару алар авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр алып баруга жәлеп ителгән көчләр белән ачыкланганнан соң, өемнәргә сүтеп, яңа төзелеш мәйданчыкларын эзерләгәннән соң, жимерелгән биналарны һәм корылмаларны яңадан торгызу һәм ремонтлау өчен башкарыла.

Үлгән хайваннар һәм кошларның мәетләрен үләт базларына ташу район ветеринария берләшмәсе командасы (төркеме) һәм башка транспортта штат

автотранспорты белән башкарыла, ул территориясендә күмелгән авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан бүлөп бирелә.

Аксубай муниципаль район Советы аппараты житәкчесе:

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the left.

Р. М. Галиев

Аксубай муниципаль районы Башлыгы -
Аксубай муниципаль районының
Гражданнар оборонасы житәкчесенә
2019 елның 29 ноябрәндәге
90 номерлы карары белән расланган
3 нче кушымта

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның үләксәләрен тиз арада күмү комиссиясе турында Нигезләмә

1. Әлеге Комиссия Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның үләксәләрен тиз арада күмү эшен оештыру максатларында төзелә.
2. Комиссия утырышлары кирәк булган саен үткәрелә һәм комиссия составының яртысыннан артыгы катнашса, хокуклы булып санала. Комиссия карары утырышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.
3. Комиссия үз эшчәнлегендә Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының гамәлдәге законнарына, шулай ук муниципаль норматив-хокукый актларга таяна.
4. Комиссиянең бурычы түбәндәгедән гыйбарәт: Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм зур масштаблы гадәттән тыш хәлләр, аварияләр, һәлакәтләр вакытында һәлак булган (үлгән) кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) һәм хайваннарның үләксәләрен тиз арада күмүне оештыру чаралары планын эшләү.
5. Комиссиягә аның үтәлешен гамәлгә ашыручы затларның эшчәнлеген координацияләү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту йөкләнә.
6. Комиссия хокуклы:
 - үз утырышларында аның компетенциясенә караган мәсьәләләрне карау;
 - аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр кертергә;
 - карала торган мәсьәләләр буенча үз компетенциясе чикләрендә карарлар кабул итәргә һәм аларны беркетмәләр белән рәсмиләштерергә;
 - комиссия карамагында булган эшләрне башкарганда жәлеп ителгән затларның тәкъдимнәрен һәм искәртмәләрен карау.

Аксубай муниципаль район
Советы аппараты житәкчесе

Р. М. Галиев